Folkets Dagblad 26/9

Dialog om Rubinstein

Vi stötte ihop på Hötorget. Han kom från Drottninggatan, jag från Konserthuset.

— Hej. Du har naturligtvis måst genomlida Rubinstein i chopintagen igen? Att du bara orkar. Han är ju imperfektum, trollkarlen från i går, överkörd av tiden och den nya tidsandan. Var har han att ge en modern människa? Han spelar ju bara Chopin, Beethoven, Brahms. Om och om igen. Aldrig något nytt, radikalt. Ingenting med det nya livets puls och andhämtning...

— Lugna dig lite. Jag tänker visst inte motsäga dig på alla punkter. En del av det som exploderade ur dig har jag faktiskt också känt i fråga om Rubinstein. Men varje gång jag å pliktens vägnar bevistat hans konserter har alla mina invändningar förstummats.

— Då är du ett skröpligt käril. Faller till föga för bländverk. Strålande, gnistrande visserligen, men bländverk likafullt. Inser du inte att en karl med hans fenomenala begåvning och enorma konstnärliga auktoritet borde känna det som en samvetsplikt att lyfta dagens kämpande konst på sin sköld? Nej du, han är helt enkelt amerikaniserad! Intresserar sig bara för stora och fulla hus, dvs omsatta i klingande moneter.

— Nu talar du väl dock mot bättre vetande. När man nått så långt som denne man har gjort — och det genom att med sin jättetalang borra sig allt djupare in i de klassiska mästarnas verk och sicelera fram allt finare spelnyanser — då kan man väl ha rätt att vilja visa världen vad dessa mästares musik verkligen rymmer. Att världen i sin tur sedan rusar till gång på gång, salig att få höra idealtolkningar av verk de flesta känner till och älskar men aldrig annars får uppleva i så fulländad form — är det något att förundras över? Är det orätt ens på någon punkt? Rår han kanske för att penningen och anden — dessa världsfjärran åtskilda begrepp — våldsamt kopplas ihop av den materiella trivialiteten. Håll isär sakerna, så ska du se att det ena, i det här fallet konsten, kan bedömas och bejublas utan hänsyn till det andra.

— Se på Picasso! Han är ännu äldre än Rubinstein och slår också mynt av sin konst. Men han har alltid varit — inte bara presens utan futurum. Framtidsman, ja själva framtiden.

— Nu förväxlar du skapare och nyskapare med efterskapare. Picasso nyskapar, men Rubinstein nytolkar (som efterskapare). Det är också en betydande andlig process. Jag är säker på att om du hade hört hur han spelade i kväll, hur han fick ett par mazurkor att glittra som ädelstenar, med vilken obeskrivlig manuell konst den dödskörda Dess-durnocturnen fick nytt liv och h-mollsonaten förvandlades från allmänt anlitad päronboll till en sublin vision av livskamp och drömpoesi i underfundig förening — hade du hört det, skulle du inte stå här och skälla.

— Du hade aldrig lyckats få mig dit. Ha ha...

— Då får du väl bli salig utan Rubinstein. Det kanske också går. Nu går i varje fall jag.

— Hej då

MOSES PERGAMENT